

ΤΑΞΗ: Γ' ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ
ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΑΙΑ

Ημερομηνία: Κυριακή 27 Απριλίου 2014

Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Πλάτωνος Πρωταγόρας (320e - 321d)

νέμων δὲ τοῖς μὲν ἰσχὺν ἄνευ τάχους προσῆπτεν, τοὺς δ' ἄσθενεστέρους τάχει ἐκόσμει· τοὺς δὲ ὤπλιζε, τοῖς δ' ἄοπλον διδούς φύσιν ἄλλην τιν' αὐτοῖς ἐμηχανᾶτο δυνάμιν εἰς σωτηρίαν. ἃ μὲν γὰρ αὐτῶν σμικρότητι ἤμπισχεν, πτηνὸν φυγὴν ἢ κατάγειον οἴκησιν ἔνεμεν· ἃ δὲ ἠῦξε μεγέθει, τῶδε αὐτῶν αὐτὰ ἔσωζεν· καὶ τᾶλλα οὕτως ἐπανισῶν ἔνεμεν. ταῦτα δὲ ἐμηχανᾶτο εὐλάβειαν ἔχων μὴ τι γένος αἰστωθείη· ἐπειδὴ δὲ αὐτοῖς ἀλληλοφθορῶν διαφυγὰς ἐπήρκεσε, πρὸς τὰς ἐκ Διὸς ὥρας εὐμάρειαν ἐμηχανᾶτο ἀμφιεννύς αὐτὰ πυκναῖς τε θριξίν καὶ στερεοῖς δέρμασιν, ἱκανοῖς μὲν ἀμῦναι χειμῶνα, δυνατοῖς δὲ καὶ καύματα, καὶ εἰς εὐνάς ἰούσιν ὅπως ὑπάρχοι τὰ αὐτὰ ταῦτα στρωμνὴ οἰκεία τε καὶ αὐτοφύης ἐκάστω· καὶ ὑποδῶν τὰ μὲν ὅπλαῖς, τὰ δὲ [θριξίν καὶ] δέρμασιν στερεοῖς καὶ ἀναίμοις. τούντεῦθεν τροφὰς ἄλλοις ἄλλας ἐξεπόριζεν, τοῖς μὲν ἐκ γῆς βοτάνην, ἄλλοις δὲ δένδρων καρπούς, τοῖς δὲ ῥίζας· ἔστι δ' οἷς ἔδωκεν εἶναι τροφήν ζῶων ἄλλων βορᾶν· καὶ τοῖς μὲν ὀλιγογονίαν

προσῆψε, τοῖς δ' ἀναλισκομένοις ὑπὸ τούτων πολυγονίαν, σωτηρίαν τῷ γένει πορίζων.

ἄτε δὴ οὖν οὐ πάνυ τι σοφὸς ὢν ὁ Ἐπιμηθεὺς ἔλαθεν αὐτὸν καταναλώσας τὰς δυνάμεις εἰς τὰ ἄλογα· λοιπὸν δὴ ἀκόσμητον ἔτι αὐτῷ ἦν τὸ ἀνθρώπων γένος, καὶ ἠπόρει ὃ τι χρῆσασαίτο. ἀποροῦντι δὲ αὐτῷ ἔρχεται Προμηθεὺς ἐπισκεψόμενος τὴν νόμην, καὶ ὁρᾷ τὰ μὲν ἄλλα ζῶα ἐμμελῶς πάντων ἔχοντα, τὸν δὲ ἀνθρώπον γυμνὸν τε καὶ ἀνυπόδητον καὶ ἄστροτον καὶ ἄοπλον· ἤδη δὲ καὶ ἡ εἰμαρμένη ἡμέρα παρῆν, ἐν ἣ ἔδει καὶ ἀνθρώπον ἐξιέναι ἐκ γῆς εἰς φῶς, ἀπορία οὖν σχύμενος ὁ Προμηθεὺς ἦν τινα σωτηρίαν τῷ ἀνθρώπῳ εὖροι, κλέπτει Ἡφαίστου καὶ Ἀθηνᾶς τὴν ἔντεχνον σοφίαν σὺν πυρί—ἀμήχανον γὰρ ἦν ἄνευ πυρὸς αὐτὴν κτητὴν τῷ ἢ χρησίμην γενέσθαι—καὶ οὕτω δὴ δωρεῖται ἀνθρώπῳ.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΔΙΑΔΓΜΕΝΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

A1. Από το παραπάνω κείμενο να μεταφράσετε το απόσπασμα: «**Ταῦτα δὲ ἐμήχανάτο ... πορίζων**».

Μονάδες 10

B1α. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ὀρων – φράσεων του κειμένου: «**ἐπανισῶν**», «**ἀκόσμητον**», «**εἰμαρμένη ἡμέρα**».
(Μονάδες 9)

B1β. «**τὴν ἔντεχνον σοφίαν σὺν πυρί - ἀμήχανον γὰρ ἦν ἄνευ πυρὸς αὐτὴν κτητὴν τῷ ἢ χρησίμην γενέσθαι ...**»: Να εξηγήσετε τη σχέση που υπάρχει ανάμεσα στην «**έντεχνον σοφίαν**» και το «**πῦρ**».
(Μονάδες 6)

Μονάδες 15

B2. Με βάση το κείμενο που σας δίνεται και το παρακάτω μεταφρασμένο απόσπασμα να εξηγήσετε ποια σκοπιμότητα εξυπηρετεί η επιλογή του μύθου από τον Πρωταγόρα και ποια υφολογικά χαρακτηριστικά του τον κάνουν «χαριτωμένο».

«Όχι, Σωκράτη», είπε, «δεν θα σας αρνηθώ. Αλλά, τι προτιμάς από τα δύο; Να σας το αναλύσω με ένα μύθο, όπως κάνουν οι γεροντότεροι στους νέους, ή να αναπτύξω το ζήτημα σε μία διάλεξη;»

Πολλοί από αυτούς που κάθονταν κοντά είπαν αμέσως να αναπτύξει το θέμα με όποιον από τους δύο τρόπους θέλει.

«Εγώ νομίζω», είπε εκείνος, «πώς είναι πιο χαριτωμένο να σας πω έναν μύθο».

Μονάδες 15

B3. Τι γνωρίζετε για τη σωκρατική διαλεκτική;

Μονάδες 10

B4. Να γράψετε δυο ομόρριζες σύνθετες λέξεις της αρχαίας ή της νέας ελληνικής γλώσσας από το δεύτερο συνθετικό καθεμιάς από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου: **ἤμπισχεν, ὑπάρχοι, προσῆψε, ἐπισκεψόμενος, ἐξιέναι.**

Μονάδες 10

Γ. ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Αισχίνου, Κατά Τιμάρχου 77-78

Θεωρήσατε δέ, εἰ βούλεσθε, τὸ πρᾶγμα καὶ ἐκ πολιτικῶν τινῶν παραδειγμάτων, καὶ μάλιστα ἐκ τούτων ἃ νυνὶ μετὰ χειρᾶς ἔχετε. γέγονασι διαψηφίσεις ἐν τοῖς δήμοις, καὶ ἕκαστος ἡμῶν ψῆφον δέδωκε περὶ τοῦ σώματος, ὅστις Ἀθηναῖος ὄντως ἐστὶ καὶ ὅστις μὴ. καὶ ἔγωγε, ἐπειδὴν προσστῶ πρὸς τὸ δικαστήριον καὶ ἀκροάσωμαι τῶν ἀγωνιζομένων, ὁρῶ ὅτι αἰεὶ τὸ αὐτὸ παρ' ὑμῖν ἰσχύει. ἐπειδὴν γὰρ εἶπη ὁ κατήγορος· "Ἄνδρες δικασταί, τουτοὺ κατεψηφίσαντο οἱ δημόται ὁμόσαντες, οὐδενὸς ἀνθρώπων οὔτε κατηγορήσαντος οὔτε καταμαρτυρήσαντος, ἀλλ' αὐτοὶ συνειδότες," εὐθὺς θορυβεῖτε ὑμεῖς ὡς οὐ μετὸν τῷ κρινομένῳ τῆς πόλεως· οὐδὲν γὰρ οἶμαι δοκεῖ προσδεῖσθαι ὑμῖν λόγου οὐδὲ μαρτυρίας, ὅσα τις σαφῶς οἶδεν αὐτός.

προσίσταμαι: στέκομαι κοντὰ σε κάποιον, παρουσιάζομαι

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΑΔΙΔΑΚΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

Γ1. Να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση του παραπάνω κειμένου.

Μονάδες 20

Γ2. Να γράψετε στο τετράδιό σας τον τύπο που ζητείται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

χειρᾶς: τη δοτική πληθυντικού

διαψηφίσεις: τη γενική ενικού

οὐδενός: τη δοτική ενικού στο θηλυκό γένος

κατηγορήσαντος: τη δοτική πληθυντικού στο ίδιο γένος

σαφῶς: τον ίδιο τύπο στο συγκριτικό βαθμό

προσστῶ: το γ' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του ίδιου χρόνου στην ίδια φωνή

ὄρῳ: το α' πληθυντικό πρόσωπο της ευκτικής του ίδιου χρόνου στην ίδια φωνή

κατεψηφίσαντο: το γ' ενικό πρόσωπο της οριστικής του υπερσυντελικού στην ίδια φωνή

συνειδότες: το β' ενικό πρόσωπο της προστακτικής του ίδιου χρόνου

τῷ κρινομένῳ: το απαρέμφατο μέλλοντα της μέσης φωνής

Μονάδες 10

Γ3α. Να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των παρακάτω λέξεων:

ἡμῶν, Ἀθηναῖος, τῶν ἀγωνιζομένων, ὡς οὐ μετόν, προσδεῖσθαι.
(Μονάδες 5)

Γ3β. "ἄνδρες δικασταί, τουτοὶ κατεψηφίσαντο οἱ δημόται ὁμόσαντες, οὐδενός ἀνθρώπων οὔτε κατηγορήσαντος οὔτε καταμαρτυρήσαντος, ἀλλ' αὐτοὶ συνειδότες,": να μεταφέρετε το παραπάνω χωρίο στον πλαγιο λόγο (και με τους δύο τρόπους) εξαρτώντας το από τη φράση «Ο κατήγορος εἶπεν». (Μονάδες 5)

Μονάδες 10

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΕΠΙΤΥΧΙΑ